

הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

מסורת הש"ס

(א) מו"ק ט. ע"ש נשכח. מנחות
קז. מדות פ"ד מ"ו, (ב) צ"ג ג. ג. ;
(ג) צ"ג ג. ; (ד) חוספתא דמגילה
פ"ב ה"ע ע"ש (ה) שבת סא. ; נמס'
סופרים פ"ה הלכה ה"ט
(ו) חוספתא דמגילה פ"ב ה"ט
ע"ש, (ז) חוספתא דמגילה פ"ב
ה"ט, (ח) כל ז', (ט) במנחות
קז. תירלו כמו הלכא אבל בשבת ז.
ד"ה מכליל הכוח אל בקושיא,
(י) (עזרא ו טו),

תורה אור השלם

1. וְאֶגְרָת אֶל אֶסּוֹ שֹׁמֵר
הַדְּרֹס אֲשֶׁר לְמִלְךְ אֲשֶׁר יִתֵּן
בְּעֵצִים לְקֹדֶשׁ אֶת שְׁעֵי
הַבֵּיָרָה אֲשֶׁר לְבֵית וְלַחֲמוֹת
וְעֵיז לְבֵית אֲשֶׁר אֲבָא אֵלָיו
וְיִתֵּן לִי הַמֶּלֶךְ כִּד אֲחִי
שְׁמוּבָה עֲלֵי.
2. כִּי תִזְרֶה גֵּדֶר לִי אֲלֹהֶיךָ לֹא
תֵּאָחַז לְשִׁלְמוֹ בִּי דֶרֶשׁ יִדְרָשׁוּ
יְיָ אֲלֹהֶיךָ מַעֲמֹךְ וְיִהְיֶה כִּב
חֲסִי:
דְּרַבִּים כִּב כִּב

הגהות הב"ח

- (ח) רש"י ד"ה לא נדר ולא
הקדש לדקה דסתם:

מוסף רש"י

אמה בליא עורב. טבלאות של
אמה על אמה היו עושים והן חדין
כספין כנינומיהס ומסממין חדין
בטולן ומחפין בתן גגו של היכל
למטע את העורבים מליבס (שבת
ז. וכע"ז מנחות קז. א): אגג כלה
ומקצר למעלה עד כלה ומחפין
אוחו שס בנחל ומסממין כני
שלג יסבו העורבים עליו (מרק"ט. ז.).
דידי בתוס. ש. כז. יאד. יקון
מקחו השס ויגמז (שבבט זרד.)

רבינו גרשום

אמר בתחלה **הא כבוד**, שאמר בתחלה רוצה אני להתקרב ואומר לך שאני אמן מקבילין אותה אבל אני מקבילין מקבילין להם והייתי למקום: **אמ**, ושלח, ודודאי למכירה עומד ולא אמר נראה בבנין אלא יחי אמן מקבילין: **דבר המשיבין**, שהוא מקבילין אמן מקבילין [מהם] ושושן לא לבסוף ולא ועוד ויתחברו שבו וירצה שחזורו ולא דבר שיקבילין מהם. והוא דאמר למכירה מקבילין מקבילין. אמר כל אמן לא יזכר כלומר לא כל דבריהם דבר נראה: **אמן** יתן לי **עצמי לקרות את שמי** הובית, אלאמך מדקבילין מקבילין דבר מסוים: **שמי** מלכותא דלא **הדרת** ביה, מחזירי דיהיה לו חיישנין שיקשב שחזורם לו [דאמר שמואל וכו': מסבין. צעמל]: **אמן אמר** ברכת ישראל **הפיתרית**, שאני עומד בשם שמואל מה שישיראל שאלו נתנו ליה: **שמי כלבי** לשמי. שמואל לדעת כן הפרישה שתיא קדושת קדושת בובה [בגן] שמי קמנו עומד שתיא שתיא לבנה ואני רוצנו ששילכתן לה: **אמן** [תקדוש] **בתוב עלי** קדש לכן: **יוד**, יקח [מן הקדוה] מקום שישתכן במחנה לצורך כהנים: **שמי כלבי** לשמי. דאקדמו לא שיתנו את שמואל: **והא קמ"ל**, כלהו מדרש משנה: **יצטרף** לאשפותנין דאית דיה רובאן: **ושמי שלא** [במקום]. ויהא במקום דאית לכתוב חנוך בספר ואן מקום בובי לא קדוש כדנן כר': **מותר** לשנותה ללוחה לצרכיו ולפרעה לאחר **שמי** מדרש **שמי** לעצמי שמי ללוחה דאית דאן מאתה שמי דא לא לאחרא: **אמן** לא איקפיה מלתא: **והא קמ"ל** דמותר לשנותה **אמן אמר** ויהא פרוכין: **כי דיהי** **למחיה** **באורייתא**, היינו גמא קדש: **אלא לא שמי** אמר לה שמי אמר לו מדרש לשנותה: **צוקה** ויהא עובר עברה עליה ככל אחרא:

בַּתְּחִילָה. בתחילת הבנין אין מקבלין דשמאל לרפיון ידים מתכוונין:
לחזק את ידו^(א) בדרך הלזן לומר רפיון ידים מקבלין. ל"א בתחילה
בשאלה הימה אימתן של ידו^(ב) עובדי כוכבים עליהן אין מקבלין אבל לבסוף
וראשון עקר וזה אינו טעם דהא כל ימי צית
שני הימה אימת העובדי כוכבים
ועליהן ובתחילתו יותר מסופו. ור"א
בתחילה נמי אמקדש ראשון
מאי מוטיב ליה לקמן
ומתואגרת אל אסף וגו' דהיינו במקדש
דבר מסויים. שגראה צעין
אין מקבלין מהס דגנאי הוא ועוד
שמתפארים צו: דמה לו עורב.
נקט אמה דאמר' צפרק צתרא
(דף קו.) הרי עלי צרול לא
דמנחות פחות מאמה על אמה לכליל עורב
שהיו מציאי טבלאות של צרול אמה
על אמה וזהו מסמרות גבוהין אמה
ומחפין צתן רשע הגג של
היכל לגרש אל העורבים שלא ישיטו
כליל לשון י"ז שמגראת אלה העורביין
ר"א

כמו י' כ"ל ירדכי כ"ל פרוחי דלמר
במסכת דנה (דף י"ז ע"ש) שהיה
מגרש ט"ו צו"צין ממטו בשעת תשמיש
ממשו חניעות דלמור לשמש מטו
בכפי כל ח' ל"א כלל עורב מונע
העורצים כמו (תהלים מ) לא תכלא
רחמך: ואגרם אל אסף שומר הפרס
(יחזקאל ו') והיו בתחילת בנין וקשקיל
צדק הבית מכורש: דלא הדרג י"ז צה.
והואיל ותחלתו לטובה תכחין שוב אלו
תאחר: מכיון של תפלות עלמין: אי
החיישין שמה י"ח צללו לשמים לשם
הקדש הילכך יגזו. וזמן הזה עסקין
הקדש אסור צהנא כדתינא (בבבא
דף ג:) אין מקדישים ואין מעריכין
בזמן הזה ואם הקדיש צהמה תיעקר
פירות כמות וכלים ירקבו: יגור. ויתמוך
השם ויגזו החתיכה וישתמש
במותר ויבנו צבית הכנסת: לשמים.
הקדש וזמן הזה אין לו תקנה: טעמא
דשם כפוש עליה. דמוכחא מילתא
(יחזקאל צ"ג) צללו לשמים שהי כח עליה שמו של
הקדש: שם שלא במקומו אינו קדוש.
ובלולמר חזינא קדוש אלף מקום השם
ואותה חתיכה תיגזו והשאר יבנה צבית
הכנסת כי אמר צדעת ישראל
הפרשתי. ל"א שם שלא במקומו כגון
על גבי קורות וכלים לא קדיש דלא הוי
מקומו אלף על הטייר ושיכתוב המקרא
שם השם כתיביתו אלף של לצדו הוי
שלא במקומו ולא קדיש וראשון שמעתי
הוא עיקר: טעמא. לצדיו ולאחר
מן יסלם: אלף לאחר. להלוותה לחזירו
אלא דלעזמו איכא למימר על מנת כן
היקדש לצדקה שאם יטערך יטולנה
וישלם אחרת שגל חזירו לא אסיק
אלא דעתיה: לא שגל דמותר לצדקה
לדעתיה: וזו עלי לדעתה דכיון

דאמער עלי וקיבלה באחריות לענין גניבה ואבידה כדדיה דמי:
אבל אמר הכי וז. ולא אמר עלי צעניא צעי למיחב: כי היכי
לענייב באחריות. דכיון דמשמענא הוי כשולח יד בפקדון
אקמה לה ברשותיה לענין תשלומין אבל אמר עלי דבלא הכי
מחייב באחריות לא שתמא אלא לש. ומותר: לא נדר (א) דקה.
דקמא נדר דמי עלי לבנה: כן צבל נאמר. והכי משמע נדר דהא.
הדקה דקאי עליה צבל תאחר כנדר (ב) דקאמר בפרק קמא דר"ה
(א) צפין [דברים כג] וז דקה: לשמעא. דהאומר סלע וז לדקה כו':
אמון הכי מפניו לה. דרב נחמן מוהר לשנותה סממא קאמר ורבי
פירשה בין לעצמו בין לאחר ורבא הדר פירשה בין עלי
בין הכי וז אכן בהדיא מתנין (ג) כו' ופירושה כדרב נחמן:
רבי

תנא חדא עובד כוכבים שהתנדב נדבה
 לבדק הבית מקבלים ^א היינו ותניא אידך
 אין מקבלין א"ר אילא א"ר יוחנן לא קשיא הא
 בתחילה הא בסוף דאמר ר' אסי אמר רבי
 יוחנן "בתחילה אפילו מים ומלח אין מקבלין
 מהם בסוף דבר המסויים אין מקבלין דבר
 שאינו מסויים מקבלין היכי דמי דבר המסויים
 אמר רב יוסף כגון ^א אמה כלאי עורב מתיב
 רב יוסף יואגרת אל אסף שומר הפרדס אשר
 למלך וגו' אמר ליה אביי ^א שאני מלכותא דלא
 הדרא ביה דאמר שמואל ^א אי אמר מלכותא
 עקרנא טורי עקר טורי ולא הדר ביה: אמר
 רב יהודה אמר רב ^א עובד כוכבים שהפריש
 תרומה מכרו בודקין אותו אי ^א בדעת ישראל
 הפרישה תינתן לכהן ואם לאו טעונה גזירה
 חיישינן שמא ^א בלבו לשמים מיתיבי ^א עובד
 כוכבים שהתנדב קורה ^א ושם כתוב עליה
 בודקין ^א אותו אם אמר בדעת ישראל
 הפרשתיה יגוד וישתמש במותר ואם לאו
 טעונה גזירה חיישינן שמא ^א בלבו לשמים
 טעמא דשם כתוב עליה דבעיא גזירה הא אין
 שם כתוב עליה לא בעיא גזירה הוא הדין
 ידאע"ג דאין שם כתוב עליה נמי בעיא גזירה
 והא קמ"ל דאע"ג דשם כתוב עליה יגוד
 וישתמש במותר דשם שלא במקומו לאו
 קדוש ^א דתנן ^א היה כתוב על ידות הכלים
 ועל כרעי המטה הרי זה ^א יגוד ויגנוזו אמר רב
 נחמן אמר רבה בר אבוב ^א האומר ^א סלע זו
 לצדקה מותר לשנותה סבור מינה לעצמו אין
 לאחר לא איתמר אמר רב אמי אמר רבי
 יוחנן בין לעצמו בין לאחר אמר רבי זעירא
 לא שנו אלא דאמר עלי אבל אמר הרי זו
 בעינא בעי למיתבה מתקף לה ^א רבא אדרבה
 איכא מיסתברא אמר זו משתמש בה כי
 היכי דליחייב באחריותה אבל אמר עלי לא
 אלא ^א ולא שנא: תניא כוותיה דרבא נדר
 צדקה ואין הקדש צדקה מאי קאמר לא
 נדר ^א ולא הקדש צדקה אלא לאו הכי
 קאמר צדקה ^א הרי היא ^א ככל תאחר ואינה
 כהקדש דאילו הקדש אסור לאשתמושי
 ביה ^א ואילו צדקה שרי לאשתמושי ביה אמר
 רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב
 זביד מנהרדעא אמר אתון הכי מתניתו לה
 אנן הכי מתנינן אמר רב אמר רב נחמן אמר
 רבה בר אבוב אמר רב האומר סלע זו
 לצדקה מותר לשנותה בין לעצמו בין לאחר
 בין אמר עלי בין אמר הרי זו: ת"ר ^א סלע
 זו לצדקה עד שלא באתה ליד גבאי מותר
 לשנותה משבאתה ליד גבאי אסור לשנותה
 איני

רַנְיָי חָדָא עוֹבֵד כּוֹכְבִּים שֶׁהִתְנַדָּב לְבָדֵק הַבֵּית אִין טַקְבְּלִין מַסְנֵי בֵּרִי.
וְהָיָה וְלִישְׁנֵי הָא ר' מֵאִיר הָא ר' יְהוֹדָה וְיִזְיָל דִּלְרָא"כ קְדוּשָׁה
וְאִינֵה קְדוּשָׁה מִיבְעִיל לִיה ^(א) דְּלִין מַקְבְּלִין הֵימֵנו לְבָדֵק הַבֵּית [מִשְׁמַע
קְדוּשָׁה הֵיל] וּמִשְׁמַע דִּמְרִיזוּיָא סְבָרִי כְּרִי יְהוֹדָה: **הָא** לְבַתְחִילָה
הָא בְּסוּף. רַנְיָי פִּי לְכַתְמִילָה שְׂרִי
רַפִּיּוֹן יָדִים וְלִצְסוֹף לֹא שְׂרִי רַפִּיּוֹן
יָדִים וְעוֹד פִּירֵשׁ רַבִּינוּ לְכַתְמִילָה
בְּתַחֲמִילָה הַבֵּית יֵשׁ לְחוּס פִּן יַחְזוּר
זֶהוּ יַעֲרַעְרוּ לִמְרֵי יֵשׁ לְנו חֵלֶק בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ לְצִסּוֹף דְּבֵר מַסּוּיִם אִין
מַקְבְּלִין פִּן יְהוֹי לֶשׁ וְלַתְפָּאֶרֶת דְּבֵר
שְׁאִין מַסּוּיִם מַקְבְּלִין לֵילָא שְׂרִי חו
עֲרַעְרוּ הוֹאִיל וְנִבְנֵה צ"ה כְּבֵר וְיִחָא
זֶה הָא דְּרָאָם בְּסוּמָן שְׁאִין מַלְכוּתָא
לֵילָא לֵילָא לְמִישָׁע לַיעֲרַעְרוּ ^(ב):
רַנְיָי חָדָא עוֹבֵד כּוֹכְבִּים שֶׁהִתְנַדָּב
לְבָדֵק הַבֵּית. וְהָא לֵילָא מוֹקִי לֵה
כְּתָמִי דְּר' יְהוֹדָה וְר' מֵאִיר וּבְגוֹן
לֵילָא רַפִּיּוֹן יָדִים כְּגוֹן מִן הַמֶּלֶךְ
דָּאָס כֵּן לֹא הוֹי לְמִימֵר מַקְבְּלִין וְאִין
מַקְבְּלִין אֵילָא קְדוּשָׁה וְאִינֵה קְדוּשָׁה
מִבְעִיל לִיה:

שמים מיתבי^ז עובר^ח
וּשְׁם כְּתוּב עֲלֶיהָ^ז
זֶמֶר בְּדַעַת יִשְׂרָאֵל
וְשֵׁם בְּמוֹתָר וְאֵם לֹא
שִׁטְמָא^ה בְּלָבוּ לְשָׁמַיִם
דְּבַעִיָּא גְּנִיזָה הָא אֵין
עֵינֵיָא גְּנִיזָה הוּא הֲרִין
עֲלֶיהָ נְמִי בַעִיָּא גְּנִיזָה
וְשֵׁם כְּתוּב עֲלֶיהָ יְגוֹד
שֶׁלֹא בְּמִקּוּמוֹ לֹא
כְּתוּב עַל יְדוֹת הַכְּלָיִם
יְגוֹד וְיִגְנוֹז אִמֵּר רַב
הַגּוֹה^ו הָאֹמֵר יִסְלַע זֶה
רַב אֲמִי אִמֵּר רַבִּי
אַחֲרֵי אִמֵּר רַבִּי זְעִירָא
אֲבָל אִמֵּר הָרִי זֶה
קָיָף לֹה^ט רַבָּא אֲדַרְבֵּה
זֶה מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כִּי
הָא אֲבָל אִמֵּר עָלֵי לֹא
כּוּוּתִיָּה דְּרַבָּא גִּדְרָא
קִיקָה מֵאֵי קִיאָמֵר לֹא
קִיקָה אֲלֵא לֹא הָכִי
בְּבֵל תֵּאֲחֵר וְאִינֵה

שיטה מקובצת

[illegible]

עין משפט

נר מצוה

[illegible]

שינויי נוסחאות

אן מקבלים אותה היטב ממנו
 לדרך קן מקבלן אותה היטב
 (א) כי אביך נדמה לאלהים
 פשוטתהו (י"ב) קטן שנה
 לבו משה (י"ז) קטן שנה
 הכנסת וחס (י"ח) שנה לבו
 לשמים (י"ט) קדוש הדינאי
 (כ) גיטת מרן גיור
 ומקראן לה רבה בנאפח מנאפח
 כלי (כ"א) לו לא נזק צדקה
 (כ"ב) הוא י"א כנרס לכל
 תחלו ור' (כ"ג) כנרס לזקן
 תל ברדיקין אין תומר רשין וזן
 ורובקלן (כ"ד) קימנן על אומות
 העולם ככל (כ"ה) שן
 מנרש שמשנת (כ"ו) אבלי
 דדני בנלי מרורי (כ"ז)
 עון חגלי והחבורים (כ"ח)
 עון האקדס אשר למך אשר
 לו עצים לקרות את ששיר
 הבריה אשר בלית היטב (כ"ט)
 (ל) הולל ביה הולל (ש"א)
 (י"א) שנה לבו בשנים
 (י"ב) שנה בשנים (י"ג) לכל
 (י"ד) שנה בשנים (י"ה) נזר
 נזר בקראקא (י"ז) כנר
 כנר (י"ח) כנר ממנין
 כנר פירושה ברבם ממנין
 (י"ט) נזר ומקראמם נזר
 מקבילין משמע קדושים
 וזן מקבלן משמע נדמויהו
 (כ"א) וזל לרשין וזן שין
 שואן עון המקל כסד
 מהי' עון האש וזשאר
 (כ"ג) נזן כי נזמאמא
 נזמאן קדושים
 נזמאן וזשואן ען כי
 (כ"ה) נזן וזר ורדורין
 וזמאמא (כ"ז) נזן מטיל
 נזן נזמאן וזשואמא
 נזמאן וזל וזמאמא
 נזמאן וזל וזמאמא